

nan učitelj in znana učiteljica storila svoje dolžnosti nasproti S. S. M. To bodi lastna naloga vsakega učitelja in vsake učiteljice — na gospodinci se najbolj zanašamo, te to znajo! Drugič pa prosimo ljudi denarne zavode, da nam pridejo na pomoč! Razen edine mariborske Posojilnice, ki nam je vsako leto blagodušno prvovala svoj dar, nismo dobili še od nobenega denarnega zavoda ne vinarja, večjemu, da je kateri plačal letnino. Ali e gospodom, ki sede pri blagajni, res zdi natično delo tako malovredno, da rajši odpirajo vsakojaka zabavna podjetja, kakor naše tako jasno in vzvišeno kulturno in nesebično delo?

Nazadnje velja naša prošnja vsakemu odoljubu, ki še ima srca za narodni naredek in za — narodni obstanek.

Bog daj, da bi naš klic ne bil glas pijočega v puščavi!

Prispevki naj se blagovoljivo pošiljati od naslovom: Blagajnik S. S. M., gosp. Jakob Dimnik, šolski vodja v Ljubljani.

H. Schreiner, tč. predsednik.

Vsprejemni izpiti na srednjih šolah in sedanji pouk na ljubljanskih šolah.

Kakor znano imajo ljudske šole v Ljubljani že 2 leti zelo omejen pouk, pičlih 2 ur na teden. Da se pri takih razmerah črna stvarina jako skrči, je samo ob sebi razumno. Vsprejemni izpiti za srednje šole pa zahtevajo precej temeljito znanje slovnice, ker analiza za otroke ni tako lahka reč in zahteva mnogo slovniških naukov kot podlago. Pri sedanjih razmerah pa ljudskemu učitelju ne preostaja mnogo časa za slovniške obravnave, ker nora pred vsem gojiti čitanje in spise. Ljudi računstvo in pisanje vzame precej časa. Realije in risanje se je pa moralo skoraj popolnoma opustiti. Tudi kateheom je ena ura za veronauk premoča. Zato bi morali merodajni faktorji ne le olajšati zahteve vsprejemnih izpitov, ampak tudi pouk v I. razredu srednjih šol.

Isto velja tudi glede vsprejema učencev na učiteljske. Sedanji učenci, ki dovrše osemrazrednice so le sposobni za pripravljalni tečaj.

Posebno želeli bi pa bilo, da bi se zopet otvorile strokovne nadaljevalne šole za vajence, ker sedanji učenci zapuščajo z jako pičlim znanjem ljudsko šolo in bodo le malo sposobni za svoj poklic.

— 1 —

Brez naslova.

V velikonočni številki »Neue Freie Presse« smo zasledili to-le brzojavko: Ofen-Pest. 7. April. **Zeitgemässe Frage.** Die Staatsbeamten treten Osteronntag zu einem Kongress zusammen, der an den Finanzminister öffentlich die Frage stellen wird: **»Wie kann man das tausendfach verteuerte Leben von dem alten Gehalt fristen?«**

V 96. številki z dne 8. aprila 1917. Grazer Tagblatta pa stoji ta-le notica: Die deutschen Postler beim Ernährungsminister. Dienstag vormittags sprachen in Vertretung der im Reichsbunde deutscher Postler Oesterreichs organisierten männlichen und weiblichen Postangestellten der Obmann Postkontrollor Paul Pogatschnigg und die Schriftföhlerin Postmeisterin Adele Schreiber beim Minister für Volksernährung, Generalmajor Höfer, vor, der warme Teilnahme für die schweren Nahrungssorgen der kleinen staatlichen Festbesoldeten bewies.

Der Minister regte jedoch an, ihm eine Denkschrift zuzusenden, um bei Besserung der Verhältnisse die Wünsche der Postler in Erwägung zu ziehen. Kontrollor Pogatschnigg wies auf die Forderung nach einem gemeinsamen Erzeugungs- und Verbrauchsgebiet hin, das wenigstens zwischen den österreichischen Kronländern untereinander zu errichten wäre.

Kaj naj pa rečemo sedaj mi slovenski ljudskošolski učitelji? Imamo res državni zakon z dne 14. maja 1869 št. 62. § 55, ki pravi:

»Najmanjše prejemke, izpod katerih ne sme nobena šolska občina iti na nižje, je odmeriti tako, da učitelji in podučitelji niso primorani truditi se s postranskimi opravili, ampak da lahko vso svojo moč na svoj poklic obračajo, in da je učiteljem še tudi mogoče, svojo rodovino živiti primerno okolnostim dotičnega kraja.«

Sicer je res prav lep zakon, a žal, da tega zakona še ni nihče do danes udeleževal in da tudi še nismo imeli do danes moža na stolu deželnega predsedstva, ki bi s svojo veljavo skušal uresničiti ta zakon.

Ako je bilo slovensko učiteljstvo, v prvi vrsti seveda Kranjsko, že v mirnih časih tako slabo plačano, da sploh ni bilo mogoče živeti oziroma životariti, in da je vedno in vedno moledovalo za povišanje svoje beraške plače, kako naj pa sedaj živi, ko še c. kr. državni uradniki na Ogrskem vprašujejo javno:

»Wie kann man das tausendfach verteuerte Leben von dem alten Gehalt fristen?«

Ostanimo pri suhih številkah.

Pisec teh le vrstic ima 26 službenih let. In mesečne plače 161 K 40 h — piši in beri: stošestdeseteno krono 40 h. — Družino času primerno: pet ust. — pet oseb. Sin, pri vojaki z dnevnim plačo 24 h in pa sedanjo hrano. Koliko se mu mora tedensko poslati v denarju in pa v »naturi«, ve le tisti, kdor sam skuša ta stan. Številka ne navajam.

Starejša hčerka obiskuje v Ljubljani trgovski tečaj. Stanovanje in hrana brez perila — mesečno 70 K, solnina 10 K, skupaj 80 K. — Ostanje torej še 81 K 40 h.

Mlajša hčerka mora doma privatno študirati, ker je ni mogoče v tujini vzdržavati.

Domače potreščine so pa v gotovini te-le: Stanovanje mesečno 10 K, zavarovalnina za slučaj smrti in življenja za vse tri otroke 20 K 19 h, skupaj: 30 K 19 h.

Ostane še gotovine 51 K 21 h. — In s to vsoto naj se sedaj pokrijejo življenjske potrebe štirih ljudi. —

Času primerne cene so pa tu sledeče: bukova drva kratka seženj 70 K. — Mleko liter 40 h, jajce 30 h, krompir, če se ga kaj dobi kg 20 h, mast po 16 K kg, meso goveje po 6 K 60 h, telečje tisto ceno,

Str. 43. »Ljudsko-šolski zakoni in ukazi za Kranjsko«.

svinjsko 8 K, suho svinjsko 14 K kg itd. — navadna kaša pa po 3 K 60 h kg.

Sedaj pa vabim prvega knjigovodjo deželnega odbora ali pa c. kr. deželne vlade, da naj napravi primerno kalkulacijo za 30 dni štirim osebam v znesku 51 K 21 h, da se morejo preživljati — vsaj v toliko, da ne poginejo lakote. Spolnimo mu prav lahko tisti vsklik: ein Königreich für eine solche Kalkulation!

Navajam sedaj še drug slučaj. Moj sosed s 24 službenimi leti, 49 let star, sedaj pri vojaki ima mesečne plače 168 K, a poleg tega pa družino 8 (osmi) otrok, torej skupaj 10 oseb, izmed katerih šola sedaj dva. Mislimo, da bi še sam Arhimed pri takih računih dobil sive lase. —

Deželni odbor nam je res priskočil s takoimenovano draginjsko doklado osebnostno 80 K, za otroke 20 K na tri, oziroma pet mesece v pomoč, a ta podpora je le kakor kaplja v neskončno morje, ravno za »potemplance«.

Ali si morete misliti večjo beračijo, kjer pa še prositi ne moremo.

In to beračijo pa tolčemo že tretje leto, a kljub tem razmeram še nismo obupali, še stoji naša sila neupognjena in mi vršimo še vedno svojo vzvišeno zadačo s tisto žilavostjo kakor smo jo v mirnih časih.

Poglejte naše delo v vojne namene in potem — poberite kamen in ga vrzite na nas, ako si ga drznete. —

Ravno te dni kolportirajo pristaši »Slomškove zveze« senzacijsko vest, da deluje deželni odbor s polno paro na to, da dobi pred par leti zavržena regulacija učiteljskih plač najvišje potrjenje. Ali dozdeva se nam — da velja tu prislovica:

»Wohl hör ich die Botschaft, doch fehlt mir der Glaube.«

Nemški cesar za demokratične državne reforme.

Nemški cesar je izdal o veliki noči važno poslanico, v kateri napoveduje dežibanje za razširjenje državljanjskih pravic na demokratični podlagi narašča v mokratiziranje državnih uredb po vojni. Nemčiji od dne do dne. To prizadevanje je dobilo v zadnjem času mogočno moralno oporo na ruski revoluciji in v demokratičnih izjavah prednika Zedinjenih držav. Z vso energijo so nastopile v nemškem državnem zboru, v pruski gosposki zbornici in pruskem deželnem zboru stranke zadržavne preuredbe v smislu demokratičnih zahtev. Seve da so se temu stremljenju ustavljali konservativne stranke, meščanske stranke so bile pasivne. Nemški državni kancler se je odkrito in odločno izrekel za to, da se ugodi zahtevam demokratičnih strank ter izrekel ob tej priliki pomembne besede: »Gorje državniku, ki ne vidi in ne spozna znamenj časa!« Valovanje v tej smeri je bilo po Nemčiji vedno širše, vedno intenzivnejše, tedaj je posegel vmes cesar sam ter izdal nemškemu narodu zgodovinsko važno velikonočno poslanico, v kateri mu zagotavlja raznih svobodčin na demokratični podlagi. V poslanici izjavlja, da je odločen takoj po srečnem zaključku vojne izvesti izpopolnitev notranjega političnega, gospodarskega in socialnega življenja. Bethmann-Hollwegu pa naroča, da mu predloži konkretne

predloge za preuredbo pruskega deželnega zbora, dočim se pripravlja prejemba državnozbornskega volilnega reda že od začetka vojne. Cesar poudarja, da po veličastnih činih vsega naroda v tej strašni vojni ni več mesta za razredno volilno pravico na Pruskem. Tudi pruska gosposka zbornica se preuredi v tem mislu, da bodo v njej odlični možje različnih krogov in stanov. Mogočno in zmagoonosno stopa na plan demokratična misel in se pripravlja na slavnosten pohod preko vse Evrope!

Vsem zagovornikom oktroia.

»Slov. Narod« prinaša sledečo povsem umestno in resnično prispevko. V Avstriji bi bilo nujno priporočati, da si dvakrat in trikrat prečitajo besede državnega kanclerja von Bethmann-Hollwega v nemškem državnem zboru 29. m. m. Ne smemo pozabiti, da je nekaj čudnega (es ist ein eigen Ding) spreminjati državni fundament, volilno pravico, v času, ko se nahaja na milijone mož, katerih volilna pravica se naj spremeni, v strelskih jarkih. Ali naj izzovem volilni boj v času, ko je večina volilcev tam zunaj na bojišču? V avstrijsko transponirano: Čudna reč, spreminjati državni fundament, osnovni zakon, v času, ko se nahaja na milijone mož, katerim se naj vzame narodna ravnopravnost, v strelskih jarkih! Ali naj izzovem notranje boje v času, ko je večina prizadetih, svojih narodnih pravic oropanih, tam zunaj na bojiščih, na braniku domovine? Tako naj vpraša grof Clam-Martinic vse tiste, ki ne morejo dočakati, da bi podrli državni fundament narodne enakopravnosti.

Nekaj spominov na Josipa Supaneka st.

Letos na veliki petek smo ga kot 91 letnega starčka na celjskem okoliškem pokopališču položili k večnemu počitku k zemeljskim ostankom njegove blage sopege, ki že več let počiva v grobu.

V znak svojega spoštovanja in svoje hvaležnosti do pokojnika naj mi v stanovskem glasilu napišem par vrstic v spomin. Pod njegovim vodstvom sem namreč preživel pet lepih podučiteljskih let dol ob Savi v prijazni Loki. Imel je takrat že šest križev na hrbtu, jaz pa sem bil še mladenič, živahen in — kakor so pravili drugi — precej sangviničen, pa vendar sva po zaslugi njegovega umerjenega in taktnega postopanja najlepše harmonirala. Ni mi bil samo najboljši nadučitelj, bil mi je obenem očetovski svetovalec in blag tovariš. Da še danes neukonjen nosim »peso učiteljskega življenja« imam se najbrže zahvaliti vplivu njegovih naukov. »Učitelj se mora vedno na kaj veseliti; če nima drugega, pa na pečen krompir, tako me je spodbujal. Nikdar ne pozabim prekrasnih izletov, ki sem jih delal v njegovih in njegove sopege družbi ob nedeljah popoldne zdaj h Krajšku, zdaj k Čotu, zdaj k Burkelcu, v Račeče i. t. d. Pri kapljici »rujnega« se mu je razvezal jezik, odprlo se mu je blago srce. Koliko zanimivega, poučnega in spomina vrednega mi je pripovedoval iz

Želim Vam prav vesele vuzanske praznike, Vam in vsem dragim domačim in Vas lepo pozdravljam!

Vam hvaležni

Jože.

V gorah, dne 24. marca.

Iz umetniškega sveta.

I. glasbeno dramatični večer v deželnem gledališču, 17. aprila t. l. Dolgo, dolgo časa so bila vrata slovenskega gledališča zaprta umetnosti v dokaz kako smo Slovenci majhni, kako sami s politiko in iz strankarske zagrizenosti ubijamo svoje kulturne zavode. Pred leti smo pokopali slovensko gledališče, in med vojno je v njem dobil prostor kinematograf, da nam nadomesti slovensko dramo in opero, ki je svojasvetela in bila duševna hrana in razvedrilo Ljubljancev, pa tudi posetnikom z dežele. Tistih ki so krivili, da glavno mesto Slovencev nima več gledališča, mora biti v dno duše sram, če se spomnijo na Gradišče...

Sedaj bi radi napako popravili in oživeli to, kar so prej ubijali. Hočejo prirejati glasbeno dramatiške večere za na-

Pismo z alpskega bojišča.

Zanimivo je pismo, ki ga je pisal nekak svojemu stricu učitelju. Iz pisma iztemo, kako žive pozimi naši vojaki tam gor v visokih Alpah. Pismo se glasi:

Dragi stric!

Pišem Vam ta list, da bote znali, da sem še živ. Da se nisem oglasil poprej, ni menda ne bote zamerili, saj poznate tem oziru mojo navado. Do sedaj nisem isal namreč prav nobenemu, ker mislim, da nobenega ne zanima posebno, kje sem.

Živim visoko v gorah v ledu in mrazu — tako nekako 2000 m. Čital sem, da je bilo pri vas precej mraza, lahko si poem mislite, kako neki je pri nas. Povsod neg in led, vmes skale gole in strme, drugega pa prav nič. Tesno nad našimi glavami preneha vsaka vegetacija.

Z drugim svetom nimamo prav nobenega stika. Kaj se godi okoli nas, ne mamno prav nič. Edino časopis nam pripajo, da je vojska in da svet še ni izmrl, ker se ljudje še vedno bijejo in koljejo. — Te vesti prihajajo pa tako pozno, da je le še zdavna staro, ko mi čitamo. Ne morete pa misliti, da je za vse enako. Pri

nas čitajo brzojavke iz cele Evrope, ki se slučajno ujamejo v nastavljene zanke, tudi druge vesti pridejo brzojavno, ampak za nas je to neka skrivnost in le po redko zveemo tudi nepoklicani.

Je pravzaprav res čudno: tik pod našim nosom se vrše večkrat krvavi boji, pa nikjer nič opaziti. Tu pa tam kakšen strel, to je vse, kar čujemo. V . . . . . znate in slišite več kot mi.

Drugače pa življenje ni posebno neugodno, če pomislite na sedanje čase, in pa da smo tako blizu bojev. Spim v 4. nadstropju v krasnem planinskem hotelu; imam svojo lastno sobo z električno lučjo, najmodernejšo posteljo in celo sobno elegantno opravo. Iz sobe grem na balkon, odkoder je sicer lep pogled na gore.

Meso vsak dan dvakrat, prikuhe in kruha dovolj, po kosilu črna kava, zvečer čaj, — no vmes tudi močnate jedi — kot videti vsega dovolj.

In vendar je človeku tesno pri srcu, kadarkoli se zaveda, kje je. Poleti v mirnih časih je seveda tukaj lepo in ni čuda, da so Angleži in razni drugi tuji plačevali težke novce za ono sobo, kjer stajem jaz sedaj zastoni. Sedaj pa ni prijetno. Niti enega koraka ne morete narediti nikamor. Edino ena pot je prosta, pa

se je kmalu naveličate, ker ne vidite ne na levo ne na desno. Na obeh straneh na metre debel sneg, da hodite kot po rovu. Človeku otrpnejo živci in hrepenenje po domačih krajih je veliko. Če pomislim, da se tam dol na Dolenjskem vzbuja najlepša pomlad, tu pa o nji ni najmanjšega sledu, mi je tesno pri srcu.

Sem pri vojaškem sodišču zapisnikar. Dela je mnogo in uradnih ur čez glavo. Ves dan v pisarni, zvečer doma v postelji. Človek spi in spi, a enkrat je tudi tega zadosti, potem pridejo one noči brez spanja, v katerih me domotožje umori. Živčevje trpi in ne vzdržim dolgo.

Mislim, da se zgodi v mojem življenju kmalu sprememba, ali v dobro ali v slabo, sam bog zna. Nabori so tudi tukaj in jaz sem ravno tako podvržen.

S tem mislim, da sem vse povedal, kar sem mogel za enkrat poročati. Če katerega zanima, kako živim in kje sem, mu to sporočite. Najbrže spet delj časa obmolknem, le če bo res kaj važnega, se oglasim, ker se mi v resnici prav nič ne ljubi.

Pozdravite vse domače! Ako bodete imeli kedaj voljo do pisanja, mi sporočite domače novosti, posebno če se Ivan še vedno oglašja.

svojega življenja in iz svojih mnogih izkušaj. Ne da bi se bil jaz tega zavedal, je na ta način vzgajal na moje še mlado življenje. Vzrastle se v dobi pred narodnim prebujenjem je bil v narodnem oziru bolj indiferenten. A srce mu je gorlo bilo za narod, med katerim je deloval. Mojega narodnega navdušenja ni nikdar — kalil, a če so mi tintam drugi predpovedovali narodno prenapetost, on ni storil tega nikdar.

Pokojnik je služboval se pod Slomškom. Zanimalo bo Vas, dragi tovariši in tovarišice, da je dal Slomšek rokopis svojega »Blažeta in Nežice« za natisek Supaneku prepisati. Sploh mu je bil Slomšek kot dobremu učitelju naklonjen. Pri podelitvi neke službe mu je Supanek skromno omenil, da znabiti bi ta služba ne bila zanj, ker ni ravno najboljši pevec in organist. A Slomšek ga je zavrnil: »Ne potrebujem dobrih organistov, ampak potrebujem dobrih učiteljev«.

In Supanek je bil v resnici izvrsten učitelj. Malokateri učitelj stare šole se je tako izpopolnil in tako uživel v napredni duh novodobne šole nego on. V letih sedemdesetih so učitelji laškega okraja uvedli skupne hospitacije na posameznih šolah. Prišli so hospitirati tudi v Loko. Od skromne enorazrednice Supanekove niso dosti pričakovali. A kako so bili iznenađeni! »Da je Supanek tako izvrsten šolnik, pa nismo mislili«, so si šepetali na uho. In že takrat so bile v laškem okraju znamenite pedagoške kapacitete, kakor Gabršek, Kropej, Valentinič i. dr.

Da je bil izboren učitelj in takten šolski voditelj, sem imel priliko opazovati tudi jaz. Učil me je vestnosti in točnosti ter, kako bi se izrazil, učiteljskega humorja, a ne z besedami, ampak z zgledom. V poletnem času je bil že ob šestih v razredu. Kaj je delal? Kdor se je ozrl na okno njegovega razreda, je zagledal lonček pri lončku z najlepšimi cveticami, ki jih je skrbno zalivala njegova roka. Potem se je pa vsedel k šolski mizi ter spisaval uradna pisma, ki jih je opravil vse zjutraj, nikoli po šoli.

Po šoli je prišla na vrsto njegova ljuba »fajla«, ki mu jo je njegova prijazna ženka navadno že natlačeno prinesla nasproti. Kakor dete po »cuceljnu« je segel po njej in je ni izpustil do večera. »Fajla« mu je ostala zvesta ljubica do groba. Ko je ležal na smrtni postelji, jo je odložil v roko ljube mu sinahe rekoč: »Na! — Zda pa ne bom več kadil«. Nagnil je glavo in izdihnil za večno.

V družbi je bil kaj prijeten; nikoli ni bil čemern, ampak bil je vedno ljubezniv in šegav. Dobrohotnost mu je odsevala iz njegovih lepih sinjih oči.

Visok praznik smo imeli pri njem vsako leto na Jožefovo. Takrat je prihajal domov očetov ljubljenec, sin Pepi ter smo praznovali dvojni god. Na mizo je prišel tudi kapun, pa ne razrezan, ampak po stari patrijarhalni šegi cel in na lešenem okrožniku. Dostojanstveno in z redko spretnostjo ga je trančiral papa, midva s Pepijem sva pa poželjivo zraven gledala in požirala sline. Ob iskrenem razgovoru je dvignil čašo, rekoč: »In zopet bom imel en god manj. Pa kolikor jih je manj, toliko pristočno jih praznujmo!«

Narodil se je doli ob Sotli pri Sv. Emi, kjer mu je bil oče učitelj. Če se ne motim, mu je bil stari oče tudi učitelj; sin Pepi je šolski nadzornik, dve njegovi vnukinji sta bili učiteljici, dve sta učiteljici še danes, vnuk Rudi, ki se nahaja sedaj v ruskem

ujetništvu, je učitelj, njegova pravnukinja in pravnuki ostanejo gotovo tudi zvesti učiteljskemu stanu. Tedaj so Supaneki in Zupaneki učiteljska rodovina že od početka ljudske šole. Bog ohrani to učiteljsko rodovino še mnogo stoletij!

Leta 1834, tako mi je pripovedoval, je bil pri birmi. Strašna suša je bila tisto leto. Ko so šli od birme, je moral stopati čez široke razpoke osušene zemlje.

Spominjal se je še tudi dobro na prekrasno vinsko kapljico, ki je zrasla tisto leto.

Ni mi natančno znano, katera službena mesta je imel. Eno izmed prvih, če ne prvo, je imel okoli l. 1848. v Špitaliču poleg zgodovinskega Žičkega samostana. Kuhal si je sam. Kosček govedine, na juhi pa krompir, to mu je bil obed skoz leto in dan. Kadar mu je bil dolg čas, je pa poletel čez Konjiško goro v Konjice na »izprehod«.

Pozneje je služboval v Lavantski dolini blizu St. Andraža. Tam si je izvolil svojo zakonsko družico. Loški župnik mi je pripovedoval: »Poznal sem ju, ko sta bila se mlada poročena. To je bil krasen parček: ona temnolasa in temnooka, on pa plavalas in sinjeok, oba živahna in polna — življenja«.

Iz Lavantske doline ga je osoda zanesla preko cele škofije doli za Savo, na Videm. Odtod je prišel na Dol, kjer že mnogo let deluje tovariš Gnuš, z Dola pa v Loko.

Leta 1893. sem se jaz poslovil od njega ter odšel v hribe, on je šel pa čez par let v pokoj v Celje. Za njegovo zvesto 40letno službovanje mu je bila podeljena častna kolajna, za izvrstno službovanje pa srebrni zaslužni križec s krono.

Ko mu je umrla žena, se je preselil k svojemu sinu, šolskemu nadzorniku.

V družbi ljubljenega mu sina in postrležljive mu sinahe, v krogu njegovih vnukov in pravnukov so mu polagoma ugašali in ugasnili dnevi visoke starosti.

Harmoničen konec harmoničnega življenja. Franc Brinar.

† Avgust Jensko.

Vseh razočaranj rešen si sedaj,
Pač boljše je za tebe, da si šel! ...
Aškerc.

Usmiljena smrt je za večno zatisnila dne 31. marca t. l. izmučene oči enemu našemu najboljšemu tovarišu — Avgustu Jensko-tu, učitelju na Bledu.

Pokojnik se je rodil 19. januarja leta 1878 v Belipeči na Gorenjskem kot sin gozdarja. In menda se je tu v skrbnem očetovem varstvu in pod očetovim vzgojnim vplivom navzel one ljubezni do večnolepe narave, ki jo je gojil v svojem razočaranju bogatem — a žalibog prerano končanem življenju. Po maturi, ki jo je dovršil na ljubljanskem učiteljskišču l. 1898 je nastopil svojo prvo službo v Kamniku, kjer je ostal pa le pol leta. Tudi v Nevljah, kjer je služboval dve leti, se ni mogel udomačiti, kajti čutil je menda v sebi tisti prečudoviti S. Gregorčičev nagon

»nazaj, nazaj — v planinski raj«.

Leta 1901 je bil stalno nameščen in sicer je na-to nastopil službo v prijaznem dolenskem kraju Smartno pri Litiji. A tudi tu je ostal samo dve leti, dasi so ga

Smarčanje prav zelo vzljubili in tudi sam se jih je prav pogosto spominjal kot ljudi za šolo in učiteljstvo vnete.

1. marca 1903. se mu je pa izpolnilo tako željno pričakovano upanje, da je dobil službo na štirirazrednici na Bledu. Kraj »kič nebeški Kranjske zemlje«, se mu je dopadal tako, da ga ne bi bil zamenjal za vse bogastvo sveta. Srečnega se je čutil tu, ker je imel najlepšo priliko spopolnjevat se v oni stroki, ki jo je pridobil pri svojem očetu že kot otrok, v spoznavanju naših večnolepih gorskih velikovanov, ki stoje sedaj kot nepremagljiv zid proti našim sovragom.

Pokojnik je živel pač le za šolo in za naravo, v prvi vrsti turistiko. V ospredje se ni nikdar silil; ostal je pa do svoje prerane smrti zvest, nepogljiv pristaš naprednega učiteljstva, v prid katerega je zastavil vselej in povsod svojo moško besedo, ne oziraje se na levo ali desno, ne navzdol in ne navzgor.

V šoli je pokojnik dosegal vedno prav lepe vspehe, tako v ljudski kakor tudi v obrtno nadaljevalni; tu je imel tudi izpit iz risarske stroke in sicer ga je napravil v tečajih 1906 in 1907. — S pokojnim okr. šol. nadzornikom Janežičem sta si bila prav dobra prijatelja, kajti le-ta strokovnjak v pravem pomenu besede je pač pre-dobro znal, da je pokojni Jensko kritičnega očesa zasledoval pestri tok časa na pedagoškem polju in da sta se včasih prav pošteno pomenila o najnovejših pojavih na šol. polju — posebno kar se tiče učenja nemščine na ljudskih šolah. Seveda, pokojni Janežič se pa tudi ni nikdar postavil na ono komодно, edino rešilno stališče za omejene duhove, ki gospoduje dandanes na Kranjskem, češ, molči, če ne te spravim v disciplinarno preiskavo; temveč mož je stal vedno na tem, da se človek tudi od najslabšega učitelja nekaj navadi.

Idealni Jensko se je tudi prav rad in vedno udeleževal vseh naših zborovanj, bodisi okraj. učit. društva kakor tudi »zaveznih«. In kako prijetno se je dalo z njim debatirati v vseh panogah človeškega znanja, bil je na vseh poljanah doma. Takoj na prvi mah si lahko spoznal, da mož veliko bere in da občuje v najboljših društvenih krogih in za-to je bil tudi povsod dobro došel in jako zabaven družabnik.

Z dušo in telesom se je zapisal pokojni Jensko turistiki. Poznal je naše gorenjske planine prav dobro in zaradi tega je bil tudi več let odbornik »Podružnice slov. plan. društva v Radovljici«. Posebno priljubljen kot turist vodnik je bil češkimi turistom, ki so prihajali vsako leto na Bled, od koder so prirejali večje ali manjše izlete po gorenjskih planinah. Naš oče Triglav ga bo gotovo tudi pogrešal, ker v prejšnjih letih, dokler se ga ni še lotila težka in huda bolezen, kostna jetika, ga je skoro vsako leto obiskal.

In sedaj pa počivaš dragi, nepozabni tovariš sredi širnega ljubljanskega polja. Pač Ti je bila usoda še na smrtni postelji tako kruta, da ne moreš počivati v vznožju svojih ljubljenc, svojih planin. Pač si nisem mislil dragi, da Ti bom moral tako hitro pisati posmrtnico, vsaj sva se še meseca novembra pret. leta tako živo razgovarjala o načrtih slov. plan. društva kakor tudi o bodočnosti slovenskega šolstva in učiteljstva. Pač si tožil, da Te zopet napada stara bolezen, a dajal sem Ti upanje, pač upajoč na Tvojo krepko telesno konstitucijo, da Ti pomlad povrne zdravje.

Žalujem očetu kakor tudi osamelima sestram pa bodi v tolažilno, da ostane pokojni Avgust v trajnem spominu vsega onega učiteljstva, ki je poznalo pokojnika kot uzor — poštenjaka.

Počivaj v miru!

J. Sega.

Srednješolske vesti.

Srednješolske vesti.

Dne 14. t. m. je umrl v Ljubljani po kratki bolezni ravnatelj c. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani gosp. Anton Štrif. Pokojnik je služboval na gimnazijah v Kranju in v Ljubljani. Bil je več let predsednik Glasbene Matice.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zbora dne 3. maja t. l. ob 10. uri v šoli v Gornjem gradu po sledečem vzporedju: 1. dopisi; 2. predavanje tovariša Bizjaka: O praktični kurjerjevi; 3. volitev novega odbora; 4. slučajnosti. K polnoštevni vdeležbi vabi predsednik Kelc.

Pripomnja: Vsak vdeleženec naj prinese hrano s seboj.

Kranjske vesti.

— Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta ljubljanskega, ki se je vršila v torek, dne 27. marca 1917, nam je došlo sledeče poročilo. Potem, ko otvoril predsednik sejo in proglasi njeno sklepčnost, oglašil zapisnikar kurencije iz predsedstva in pove, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Odobri se zapisnik zadnje seje, z dne 20. februarja 1917. Pripoznajo se petletnice, in sicer: učitelju Alojziju Novaku, tretja, učiteljem Karlu Widru in Vendelinu Sadarju, peta, nadučitelju Janku Nep. Jegliču in katehetu Janezu Smrekarju, šesta, učitelju Vilku Maziju prva, učiteljici Mariji Palme druga in učitelju Antonu Smerdelju četrta. Sklene se c. kr. dež. šolskemu svetu priporočati, da všteje učiteljici Mariji Jegličevi opravilno dobo v dnevni zavetišču v učiteljsko službeno dobo. Isto se ima zgoditi z učiteljico Ano Likozarjevo, ko bo njena prošnja za odpravo godna. Bistveni podatki iz letnega glavnega poročila o stanju ljudskega šolstva koncem l. 1916, ki se je predložil c. kr. deželnemu šolskemu svetu, se vzame na znanje. Razpravlja in sklene se o nekem disciplinarnem slučaju. Za provizorno učiteljico na mestni nemški dekliški šoli po Lei Levčevi, sedaj c. kr. vadn. učiteljici v Ljubljani se imenuje izprašana učiteljica Marija Smoličeva, sedaj suplentka ravnateljici. Za suplentko po izstopitvi Aleksii Lindtnerjevi, kateri se votira pismena zahvala, se pa predlaga izprašana učiteljica „doslej brezplačna suplentka Marta Čretnikova, na ravno tej šoli. Deželni odbor je nujno naprositi, da dovoli subside, ki se nujno naprositi, da dovoli subside, ki se nujno naprositi, da dovoli subside, ki se nujno naprositi, da dovoli subside. Učitelju Jurju Režeku se izreče kot zastopniku c. kr. mestnega šolskega sveta

domestilo rednih predstav, ki jih že radi sedanjih razmer skoro ni mogoče upeljati. Ideja je dobra in če se bo obnesla, ima gosp. Lavoslav Pahor veliko zaslug, da je v teh težkih časih začel s podjetjem, iz katerega bi v doglednem času vzraslo redno delovanje na slovenskem odru. — Na večeršnjem prvem večeru smo videli, da je občinstvo veselo, ko se mu vendar nekaj nudi. Ze par dni prej je bilo gledišče popolnoma razprodano, gotovo vesel pojav in dokaz, da imajo ljudje še kaj smisla za umetnost.

Vzpored je obsegal tri dele. V prvih dveh je nastopal ad hoc sestavljeni moški zbor, peli sta 2 solistini s spremljevanjem klavirja. Gospa Marija Perslova je znana, domača operna in koncertna pevka. Uveljavila se je bila še pod izborno Talichovo taktirko v Dvorakovi operi »Rusalka« kot »Jagababa«. Vsa kritika jo je takrat hvalila in po pravici. Topot nam je zapela naprej L. Hudovernikovo »V celici« s spremljevanjem klavirja in moškega zbora za odrom. Nje moški in pastozni alt nas je prepričal, da se s sodbo o njem pred časom nismo motili. V nizki in visoki legi je učinkoval mogočno, pa tudi občuteno, zlasti pri koncu pesmi. Skladba je pisana za bas solo in je čudno slišati, če poje

moško vlogo — meniha ženska. Spominjam se, da je na nekem koncertu pel znan tenorist Vilharjevo »Nezakonska mati«. Ker je zraven še obraz rezal, so se ljudje posmehovali, ker so vedeli, da moški občutkov nezakonske matere ne bi mogel izraziti! — Za drugi nastop si je gosp. Perslova izvolila prekrasno Rihard Straussovo »Ljubav« in jo zapela ljubeznivo, prelepo. Kaj podobnega si še želimo! Druga solistinja je bila g. Cilka Otahalova, tudi znanka iz nekdanjih gledaliških sezon, dobra koloraturka. Izkazala se je kot taka tudi sinoči. Kakšen Meyerbeerov »Ples senc« peti, ni lahka reč. V višini ji g. Otahalovi postal glas nekoliko rezek in kričeč, izvrstne tehnike pa ne morem prehvaliti. Z g. Perslovo sta nam zapeli potem še dva ljubka »Dvočlanska dvopeva« in nek češki valček, manj pomembno skladbo kot kak dober nameček.

Vse solotočke je spremljala na klavirju g. Perslova, ne v posebno zadovoljnost poslušalcev. Morda je bil kriv tega tudi instrument.

Posebno zanimanje je vzbudil nastop moškega zbora, ki ga je g. Pahor sestavil iz večine dobrih in znanih pevcev prvih ljubljanskih pevskih društev. Za

študiranje, natančno namreč, gotovo ni imel za fino, dinamiško niansirano prednašanje dovolj časa na razpolago, vendar je pa glasovno neenako razdeljen 14 mož broječi zbor nastopil sigurne in hvalevredno. Prednašal je 9 narodnih pesmi in šopek 6 vojaških narodnih pesmi. Veliko vrednost pripisujem naši narodni pesmi. Temveč jo baš sedaj, ko je v Ljubljani toliko tučev, ki je sploh ne poznajo. Mnenja sem pa, da narod svojih pesmi, tako kot so jih prednašali sinoči, nikoli ne poje. Vse pesmi so bile tako strašno razsekane, (o Sajovčev bič, kje si?) in razdeljene, da so se tudi lajikom zdele nenaravno pete. Naša narodna pesem ljubavi zavlačene, dolge akorde, nikdar pa — razven pri poskončnicah — odsekane in raztrgane besede. Prelepa koroška »Moj kosa« je včeraj izgubila vse na veljavi in lepoti. G. Pahor je pesmice harmoniziral z malimi izjemami preprosto. Mesto v pesmi »Kaj pa ti pobič«: pa plavat ne znaš je več kot za lase privlečeno in prisiljeno.

Šopek 6 vojaških narodnih pesmi, fantovsko, korajžno zapetih je učinkoval izvrstno in je bil vidno všeč vsem poslušalcem. Vse pesmice je občinstvo sprejelo z glasno pohvalo in dolgim ploskanjem, tako da se je za stvar idealno nav-

dušeni g. pevovodja in harmonizator opetovano moral za priznanje zahvaljevati. Želim zboru, da vztraja in nas na prihodnjem nastopu razveseli z novimi, lepimi skladbami! Hvaležen mu bo za to vsakdo!

Po koncertnem delu se je pokazala bela stena in začel se je kinematograf, vsled potrebe ali brez nje, kdo ve... Jaz si svoje mislim! — Konec večera je tvorila enodejanka »Maska satana« iz peresa Pavla Czinnerja. Nastopili so g. Zvonarjeva, gg. Skrbinšek, Danilo, Juvan in Gorski. Sodbo o duhoviti, kratki igrici prepuščam drugim. Trdim pa lahko, da sta bila zlasti g. Zvonarjeva in g. Skrbinšek izvrstna. Slednji je imel težko vlogo, v kateri je prekosil samega sebe. Bil je še popolnejši kot nekaj v Molnarovi igri »Vrage«.

Splošno je ves večer napravil dober vtis. Izvajanje so precej motili prepozno došli poslušalci in tudi biljeterji. Naj se v bodoče med nastopom prav nikogar ne pusti v avditorij. Umetnost bi pa tudi bilo, da se začetek delov in konec pavz z zvoncem naznani občinstvu, da pravčasno zasede svoje prostore! In pa: ne predolgih vzporedov!

Zorko Prelovec.